

Поліомієліт

Поліомієліт – інфекційне захворювання, яке вражає тільки людей та може протікати з розвитком паралічів, які залишаються на все життя за умови, що захворювання не призвело до смерті. Незважаючи на те, що в Україні останній випадок поліомієліту був зареєстрований у 1996 році, загроза поліомієліту залишається актуальною, оскільки в злиднених країнах Східно-Середземноморського регіону, Африки та Південно-Східної Азії, поліовірус продовжує циркулювати в людській популяції. Бідність людей, їхній низький рівень санітарної та загальної культури, некомпетентність та байдужість урядів зберігають ризик завезення поліовірусу в будь-яку країну, в тому числі і в нашу. А антивакцинатори з начебто «цивілізованих» країн, як от наша, які сприймають майже стовідсоткове виживання дітей, як даність, створюють умови для передачі поліомієліту від однієї хворої людини до іншої, забувши про захоплені часи довакцинальної ери (тут недалеко, років 200 тому), коли від інфекційних хвороб з 10 – 12 дітей до дорослого віку доживало двоє.

Захворювання може виникнути в будь-якому віці, але найчастіше хворіють діти віком до трьох років (50 – 70 % від загальної кількості хворих), у яких спостерігаються явища паралічу. В організм людини вірус потрапляє через рот, потім розмножується в епітеліальних клітинах горла і кишківника. Інкубаційний період продовжується від 4-х до 35-ти днів і частіше першими симптомами захворювання є лихоманка, слабкість, головний біль, блювота, закреп (чи, рідше, пронос), ригідність (напруженість) м'язів шиї та біль в кінцівках. У більшості хворих захворювання перебігає саме у такому вигляді і через 10 – 15 днів настає одужання. Але у порівняно невеликій кількості хворих (0,01 %, тобто однієї дитини з тисячі хворих) поліовірус проникає в кров'яне русло, а потім в центральну нервову систему, поширюючись по нервовим волокнам, і викликає загибель рухових нейронів, які передають сигнали скорочуватися м'язам. Швидкий розвиток паралічу супроводжується м'язовими болями, спазмами та лихоманкою.

Поліомієлітні паралічі незворотні. У самих тяжких випадках, які закінчуються летально, поліовірус атакує рухові нейрони стовбура головного мозку, які інервують дихальну мускулатуру та м'язи глотки. Це призводить до порушення дихання, ковтання, мови і може спричинити смерть від задухи (бульбарний поліомієліт).

Спочатку циркуляція поліовірусу проходить приховано, оскільки у більшості випадків поліомієліт не вирізняється з кишкових інфекцій і до виявлення першого випадку паралічу кількість інфікованих середньостатистично складає близько двохсот людей. Тому ВООЗ вважає, що навіть один підтверджений випадок поліомієліту, викликаного диким

поліовірусом фактично означає епідемію. Одна із особливостей епідеміології поліомієліту – швидкість розповсюдження і охоплення великих територій за короткий проміжок часу, що вірогідно обумовлено легким фекально-оральним механізмом передачі.

Трохи історії. Люди хворіють на поліомієліт декілька тисяч років. На єгипетській стелі, датованій 1403 – 1365 рр. до н. е., що зараз зберігається в Копенгагені зображена фігура чоловіка з тонкою «висушеною» ногою, що на думку багатьох може бути наслідком поліомієліту.

На початку 50-х років минулого століття епідемії поліомієліту реєструвалися в 70-ти країнах світу. Однією із найбільш вражених поліомієлітом країн були США, де в окремі роки кількість хворих досягала 60 тисяч. Високий рівень захворюваності відмічався також у Скандинавських країнах. Аналогічна картина спостерігалася і в більшості країн Європи.

Найбільш ураженими поліомієлітом були густонаселені економічно розвинуті країни. Смертність від паралітичних форм поліомієліту досягала 30 %.

Історія активної боротьби людства з поліомієлітом коротка. Вона розпочинається з появою специфічних поліомієлітних вакцин двох різних типів. Інактивована (убита) поліомієлітна вакцина (ІПВ), яку вводять за допомогою ін'єкцій, розроблена у 1955 році Джоном Солком і жива атенуйована (ослаблена) оральна поліомієлітна вакцина (ОПВ), розроблена Альбертом Себіним у 1961 році. Широке використання цих вакцин різко зменшило захворюваність поліомієлітом.

В 50-ті роки (до появи вакцини) в Європейському регіоні щорічно на паралітичний поліомієліт хворіють 28,5 тисяч дітей.

В 60-ті роки завдяки використанню вакцини проти поліомієліту в 12-ти країнах Європи припинено циркуляцію поліовірусу. Захворюваність паралітичним поліомієлітом зменшилась до 7,5 тисяч випадків на рік.

В 70-ті роки ще в п'яти країнах Європейського регіону вдалося добитися припинення циркуляції поліовірусу, за звітними даними у 1975 році на паралітичний поліомієліт захворіло 1119 дітей.

У 80-ті роки масштаби циркуляції диких поліовірусів різко скоротилися, ще в 12-ти країнах Європейського регіону передача збуднику припинена, зареєстровано 209 випадків паралітичного поліомієліту.

13 травня 1988 року на 41-й сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я була прийнята резолюція, в якій усім країнам світу пропагувалось скоординувати свої дії для викорінення поліомієліту до кінця 2000 року. Завдання глобальної ліквідації поліомієліту підтримали всі країни члени ВООЗ, в тому числі і Україна. Успіх по ліквідації поліомієліту в країнах регіону – це результат величезної праці багатьох сотень та тисяч працівників галузі охорони здоров'я. Синхронне проведення національних днів імунізації привело до значного скорочення циркуляції диких поліовірусів. У

Європейському регіоні циркуляція диких поліовірусів припинилась у 1998 році, коли був зареєстрований останній випадок поліомієліту в Туреччині у невакцинованого хлопчика, викликаний місцевим диким поліовірусом. 21 червня 2002 року Європейська регіональна комісія із сертифікації ліквідації поліомієліту об'явила Європейський регіон ВООЗ (у т.ч. Україну) вільним від поліомієліту. Але навіть незначні зниження охоплення щепленнями проти поліомієліту протягом декількох років приводять до загострення епідемічної ситуації.

У світі із шести регіонів - три сертифіковані, як «території, вільні від поліомієліту» – це Американський регіон (з 1994 р.), Західно-Тихоокеанський регіон – (з 2000 р.) та Європейський (з 2002 р.).

На сьогодні існує реальна загроза завозу дикого поліовірусу з ендемічних регіонів (Східно-Середземноморського, Африканського та регіону Південно-Східної Азії).

Так, у 2005 році зареєстровано спалахи поліомієліту в Ємені (400 випадків) та Індонезії (205 випадків). Вірус завезений із Судану, походженням із Північної Нігерії. Територіями дикого поліовірусу залишаються Афганістан та Пакистан. Нещодавно небезпечними були також Нігерія та Індія.

Ліквідація поліомієліту в усьому світі можлива лише за умови зупинки циркуляції поліовірусу в усіх країнах світу.

Для підтримання статусу країни вільної від поліомієліту - має бути високий рівень охоплення щепленнями дітей проти поліомієліту (не менше 95 %).

Поліомієліт – одна з небагатьох інфекцій, які можуть бути повністю ліквідовані, тому що є ефективна вакцина, яка забезпечує імунітет на все життя.

Також щеплена людина не стає джерелом розмноження та поширення вірусу. Саме так вірус поліомієліту був знищений в більшості країн.

В Україні щеплення проти поліомієліту проводять у віці 2-х місяців, 4-х місяців та 6-ти місяців, причому перші 2 дози - це інактивована (убита) вакцина, хоча і спричиняє слабший імунітет, але є більш безпечною для немовлят. І третя доза вакцини вводиться у вигляді ослабленої (живої), що викликає сильнішу імунну відповідь у вже підготовлений організм. Для підсилення імунітету у віці 1,5, 6-ти та 14-ти років проводять ревакцинацію ослабленою вакциною.

Запорука позбавлення майбутніх поколінь від цього захворювання з невиліковними наслідками, що роблять дитину інвалідом - щеплення всіх людей на планеті без винятку впродовж кількох років.

Поліовірус не поширюється тваринами та не розмножується у доквіллі поза межами людського організму. **Тож звільнити Землю від цього захворювання цілком в наших силах.**